

Justitsministeriet
Indfødsretskontoret
jm@jm.dk

WILDERS PLADS 8K
1403 KØBENHAVN K
TELEFON 3269 8888
DIREKTE 3269 8854
MOBIL 4063 4541
EER@HUMANRIGHTS.DK
MENNESKERET.DK

J. NR. 540.10/31565/EER

**HØRING OVER FORSLAG TIL LOV OM ÆNDRING AF
LOV OM DANSK INDFØDSRET (OVERGANG TIL
OBLIGATORISK DIGITAL SELVBETJENING VED
ANSØGNING OM DANSK INDFØDSRET VED
NATURALISATION)**

22. JANUAR 2015

Justitsministeriets Indfødsretskontor har ved e-mail af 23. december 2014 anmodet Institut for Menneskerettigheder om en udtalelse om det ovenfor nævnte udkast til lovforslag om indførelse af obligatorisk digital selvbetjeningsløsning ved ansøgning om naturalisation. Instituttets anbefalinger kan læses nedenfor s. 3 – 4.

GENERELT OM LOVFORSLAGET

Justitsministeriet finder, at behandlingen af ansøgninger om naturalisation kan digitaliseres yderligere med henblik på at effektivisere sagsbehandlingen og give borgerne en bedre service, bl.a. med en kortere sagsbehandlingstid. Ministeriet er samtidig opmærksom på, at den obligatoriske digitale selvbetjeningsløsning kan være forbundet med særlige udfordringer for visse ansøgere. De pågældende skal derfor have tilbud om at kunne ansøge på anden måde.

Institut for Menneskerettigheder deler Justitsministeriets opfattelse i begge henseender. Det er derfor afgørende, at Justitsministeriets beslutning om at afvise ansøgninger, som ikke er indgivet ved brug af den digitale selvbetjeningsløsning, ikke vil medføre, at ansøgere opgiver at ansøge om indfødsret ved naturalisation, alene fordi de ikke magter at ansøge ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning.

Justitsministeriet har oplyst, at der på ministeriets hjemmeside vil blive givet oplysning om og vejledning i brugen af den digitale selvbetjeningsløsning. Det skal endvidere være muligt gennem skriftlig eller mundtlig kontakt til Justitsministeriet at få konkret vejledning herom.

Hvis ministeriet finder, at ansøgeren ikke kan forventes at kunne anvende den digitale selvbetjeningsløsning – hvilket som udgangspunkt afgøres på grundlag af ansøgerens egne oplysninger – skal ministeriet tilbyde, at ansøgningen kan indgives på en anden måde.

Som nævnt er det efter instituttets opfattelse afgørende, at den obligatoriske selvbetjeningsløsning ikke medfører, at ansøgere alene af denne grund opgiver at ansøge om indfødsret. Det er derfor afgørende at ansøgningsordningen tilrettelægges således, at den ikke får denne konsekvens.

INSTITUTTETS BEMÆRKNINGER OM GENNEMFØRELSEN AF DEN NY DIGITALISEREDE ANSØGNINGSORDNING

Som det også kommer til udtryk i det europæiske forskningsprojekt ACIT (rapport tilgængelig her http://cadmus.eui.eu/bitstream/handle/1814/28122/RSCAS_PP_2013_16.pdf?sequence=1), kan staten hjælpe udlændinge, som opfylder betingelserne for at få statsborgerskab, med at opnå dette. Det kan bl.a. ske gennem information og opfordring til at ansøge m.v. En del lande har udviklet politikker og informationsmateriale med det formål at informere og hjælpe fremtidige statsborgere. Da forskningsprojektet blev gennemført i 2011 - 2013, havde kun få europæiske stater udviklet en omfattende informationspolitik med både letlæseligt skriftligt materiale og en interaktiv hjemmeside. Få lande tillod digitale ansøgninger (bl.a. Sverige og Norge) eller samarbejdede med NGO'er om viderefremstilling af ansøgningsmateriale (bl.a. Finland).

Efter den svenske ordning kan der ansøges om naturalisation både skriftligt og elektronisk. Den myndighed, der modtager en ansøgning, er ansvarlig for at tjekke, om ansøgningen er fyldestgørende og korrekt.

Her i landet har den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi resulteret i en offentlig digital postløsning og overgang til obligatorisk digital selvbetjening for ansøgninger og klager på en række forskellige lovområder.

På postområdet er visse grupper generelt undtaget fra den obligatoriske tilslutning, hvortil kommer at andre borgere kan være konkret undtaget efter afgivelse af en erklæring om, at de er forhindret i at modtage digital post. I lovforslaget, der gennemførte postordningen, nævntes hindringer som manglende adgang til computer, funktionsnedsættelser og sproglige barrierer. I de lovforslag, som har gennemført ordningerne for ansøgninger og klager m.v.

nævnes desuden manglende digital kompetence, social eksponering, hjemløshed, sprogvanskeligheder m.v.

I overensstemmelse med FN's Handicapkonvention skal personer med en langvarig fysisk, psykisk, intellektuel eller sensorisk funktionsnedsættelse på linje med andre have adgang til at kommunikere med det offentlige. Det medfører (efter konventionens artikkel 9), at der skal sikres reel tilgængelighed på offentlige hjemmesider, og at personer, som uanset dette vil være udelukket fra at bruge en hjemmeside, herunder en digital ansøgningsordning, skal undtages fra krav herom. Digitaliseringsstyrelsens kortlægning af offentlige hjemmesider i december 2012 viser, at der i mange tilfælde er plads til forbedringer.

Digitaliseringsstyrelsen har desuden udviklet en basal fællesoffentlig fuldmagtsløsning, som gør det muligt for borgere at delegerede rettigheder til en repræsentant via en fuldmagt, således at repræsentanten kan handle på de pågældendes vegne i offentlige, digitale selvbetjeningsløsninger.

INSTITUTTETS ANBEFALINGER

Institut for Menneskerettigheder anbefaler – med henblik på at fremme den enkeltes menneskerettigheder – at Justitsministeriet

- Udarbejder let læseligt skriftligt informationsmateriale om naturalisation, den obligatoriske digitale selvbetjeningsløsning, muligheden for at benytte den fællesoffentlige digitale fuldmagtsløsning eller at blive fritaget fra kravet om skulle benytte digital selvbetjening
- Overvejer udgivelse af let læseligt skriftligt informationsmateriale i forskellige, relevante sprogversioner
- Distribuerer skriftligt informationsmateriale til relevante aktører på naturalisationsområdet, herunder Udlændingestyrelsen, sprogskoler og visse NGOer
- Sikrer, at den digitale selvbetjeningsløsning gøres tilgængelig for personer med handicap
- Overvejer, hvorledes der i vejledningsmateriale (skriftligt og på hjemmesiden) kan redegøres for de forhold, som generelt eller konkret, kan begrunde, at en ansøgning om indfødsret kan indgives på en anden måde end ved digital selvbetjening

- Sikrer, at der ved afgørelser om undtagelse fra den obligatoriske digitale selvbetjeningsløsning lægges betydelig vægt på borgerens egen vurdering af sine it-kompetencer og adgang til evt. nødvendig hjælp og nødvendigt udstyr
- Efter en passende tid evaluerer ordningen med den obligatoriske digitale selvbetjeningsordning med henblik på at undersøge, om den kan have haft en ekskluderende virkning for ansøgere med et ønske om at opnå indfødsret ved naturalisation

Der henvises i øvrigt til Institut for Menneskerettigheder statusrapport, kapitlet om ældre, som bl.a. behandler emnet digitalisering af kommunikation med det offentlige. Statusrapporten er tilgængelig på <http://menneskeret.dk/udgivelser/status-2013-aeldre>.

Der henvises til Justitsministeriets sagsnummer 2014-9300-0013.

Med venlig hilsen

Eva Ersbøll

SENIORFORSKER